

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

3339

Vragen van de leden **Paternotte** en **Pia Dijkstra** (beiden D66) aan de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over *het bericht dat een Amerikaanse farmaceut een Nederlands coronamedicijn in productie neemt* (ingezonden 11 juni 2020).

Antwoord van Minister **De Jonge** (Volksgezondheid, Welzijn en Sport), mede namens de Minister voor Medische Zorg (ontvangen 30 juni 2020).

Vraag 1

Bent u bekend met het bericht «Abbvie neemt Nederlands coronamedicijn in massaproductie»?¹

Antwoord 1

Ja, daar ben ik bekend mee.

Vraag 2

Bent u, mede gezien de recente overheidsinvestering van € 300.000,- in de ontwikkeling van dit medicijn, betrokken geweest bij de onderhandelingen van de Nederlandse onderzoekers met de Amerikaanse farmaceut Abbvie over de exclusieve licentieovereenkomst? Zo niet, kunt u toelichten waarom u hier geen reden of noodzaak toe zag?

Antwoord 2

Het onderzoek naar het desbetreffende antilichaam als mogelijk medicijn tegen COVID-19 is door het expertpanel van ZonMw als positief beoordeeld, waarna er een subsidie is toegekend van € 407.951,50 welke mogelijk kan worden uitgebreid naar € 1.000.000,- conform de ingediende projectbegroting.

Ik ben niet betrokken geweest bij mogelijke onderhandelingen van de Nederlandse onderzoekers met de Amerikaanse farmaceut Abbvie, of enige andere partij, over een mogelijke licentieovereenkomst.

Ik heb uiteraard wel verwachtingen bij licentieovereenkomsten op intellectueel eigendom (IE) dat (mede) is ontwikkeld met Nederlands overheidsgeld. Om vorm te geven aan deze verwachtingen heeft de NFU de principes voor Maatschappelijk Verantwoord Licentiëren (MVL) opgesteld. Hierin wordt

¹ <https://www.nporadio1.nl/achtergrond/24285-abbvie-neemt-nederlands-coronamedicijn-in-massaproductie>

onder andere gesteld dat geneesmiddelen ontwikkeld op basis van zulk IE moeten voldoen aan beschikbaarheids- en betaalbaarheidscriteria. Deze principes worden onderschreven door de Universitair Medische Centra, en mij is verzekerd dat deze principes leidend zullen zijn bij het aangaan van een licentieovereenkomst op het desbetreffende antilichaam. In het algemeen wil ik opmerken dat dit per geval wel kan verschillen omdat het intellectueel eigendom niet altijd in één hand is en soms ook meerdere partijen betrokken zijn betrokken.

Vraag 3

Kunt u duiden hoe belangrijk dit medicijn potentieel kan zijn voor de wereldwijde bestrijding van de gevolgen van COVID-19, in geval het vervolgtraject succesvol wordt doorlopen?²

Antwoord 3

VWS laat zich adviseren door experts om dit soort ontwikkelingen te duiden. Daaruit heb ik begrepen dat het gaat om een interessante en kansrijke ontwikkeling, maar dat er nog natuurlijk ook nog onzekerheden zijn in de verdere ontwikkeling van het antilichaam tot een mogelijk COVID-19 medicijn.

Vraag 4

Zijn er – zover u dit weet – afspraken gemaakt met de Amerikaanse farmaceut over de wereldwijde beschikbaarheid en de betaalbaarheid van het medicijn als het in productie wordt genomen?

Antwoord 4

De Universitair Medische Centra hebben mij verzekerd dat de principes voor MVL leidend zullen zijn bij het aangaan van een mogelijke licentieovereenkomst.

Vraag 5–7

Bestaat er volgens u een reëel risico dat de Amerikaanse overheid exportbeperkingen gaat opleggen in geval het medicijn succesvol blijkt in de strijd tegen het coronavirus?

Kunt u bij uw antwoord op de vorige vraag ingaan op alle eerdere gevallen waarin de Amerikaanse overheid tijdens de coronacrisis medische exportbeperkingen heeft opgelegd of daarmee heeft bedreigd, bijvoorbeeld richting Canada ten aanzien van mondklappers?³

Welke juridische mogelijkheden heeft de Amerikaanse overheid om – net als bij Remdesvir – bij dit medicijn te bepalen hoeveel doses andere landen kunnen krijgen?⁴

Antwoord 5–7

Voor zover mij bekend is er een gesprek gaande om mogelijk tot een licentieovereenkomst te komen. Natuurlijk is het belangrijk dat daarbij ook beschikbaarheid wordt meegenomen. Zo lang dit proces loopt, en de voorwaarden waaronder een mogelijke licentie zou worden verleend niet vastliggen, lijkt het mij voorbarig om te speculeren over zaken zoals exportbeperkingen op het eindproduct.

Vraag 8

Waren er – zover u weet – ook Nederlandse of Europese farmaceuten geïnteresseerd om het medicijn verder te ontwikkelen en produceren?

Antwoord 8

Dit type gesprekken verloopt in de regel vertrouwelijk, ik heb hier verder geen informatie over.

² <https://www.parool.nl/nederland/nederlands-coronamedicijn-mogelijk-over-een-halfjaar-beschikbaar-voor-patienten~b85188b0/>

³ <https://www.ad.nl/binnenland/trump-zet-oorlogswet-in-voor-beademingsapparaten-philips~a4a4e2e7/>; <https://www.politico.com/news/2020/04/03/3m-warns-of-white-house-order-to-stop-exporting-masks-to-canada-163060>

⁴ <https://www.ad.nl/buitenland/hoeveel-we-krijgen-van-coronamedicijn-remdesivir-dat-bepaalt-amerika~a764ed73/>

Vraag 9

Heeft u enige poging ondernomen om te stimuleren dat dit medicijn in Europa zou worden ontwikkeld en geproduceerd?

Antwoord 9

Dit onderzoek is gesteund in de *first wave* van het COVID-19 ZonMw programma. Voor verdere ontwikkeling en productie is samenwerking met een private partij nodig. Dit is gebruikelijk bij medicijnontwikkeling. Het is daarbij van belang om met een partij samen te werken die de juiste kennis, het kapitaal, en de adequate productiefaciliteiten heeft om een mogelijk geneesmiddel snel naar de markt te brengen, ook in het belang van de patiënt. Waar ik mij sterk voor maak is dat middelen die mede ontwikkeld zijn met Nederlands overheidsgeld ook in Nederland beschikbaar komen tegen een aanvaardbare prijs. Hiertoe dienen de principes van MVL, welke ook leidend zullen zijn bij een mogelijke licentieovereenkomst op het bewuste antilichaam.

Vraag 10

Zou de Europese productie van het medicijn volgens u bijdragen aan zekerheid over een eerlijke wereldwijde verspreiding van het medicijn tegen een acceptabele prijs?

Antwoord 10

De principes van MVL omvatten ook de beschikbaarheid en bereikbaarheid. Overigens is spreiding van productielocaties in het algemeen een verstandige optie, ook om bij een eventuele onderbreking van de productie de geneesmiddelenlevering minder kwetsbaar te maken. Daarom heeft Nederland dit onderwerp ook op de Europese agenda gezet.

Vraag 11

In hoeverre sluit uw opstelling en betrokkenheid bij de onderhandelingen over dit medicijn aan bij uw inzet met de Inclusieve Vaccin Alliantie op het gebied van productie en verspreiding van vaccins binnen Europa?⁵

Antwoord 11

Ik ben niet betrokken bij onderhandelingen over de licentie van dit potentiële medicijn.

Vraag 12

In hoeverre sluit uw opstelling en betrokkenheid bij de onderhandelingen over dit medicijn aan bij de inzet van Nederland voor de Covid-19 Pool om niet-exclusieve licentiëring te stimuleren?⁶

Antwoord 12

Nederland zet zich in voor de Covid-19 Pool om niet-exclusieve licentiëring te stimuleren op vrijwillige basis. Dit is in overeenstemming met mijn opstelling bij onderhandelingen over een licentieovereenkomst op dit potentiële medicijn. Of deze al dan niet exclusief zal zijn is aan de onderhandelende partijen.

Vraag 13

Kunt u deze vragen beantwoorden vóór het AO Wetenschapsbeleid d.d. 24 juni 2020?

Antwoord 13

Dat is mij helaas niet gelukt, ik heb deze vragen zo snel mogelijk beantwoord.

⁵ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2020/06/03/brief-aankondiging-samenwerking-duitsland-frankrijk-italie-en-nederland-voor-snelle-toegang-tot-coronavaccin>

⁶ <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/global-research-on-novel-coronavirus-2019-ncov/covid-19-technology-access-pool/endorsements-of-the-solidarity-call-to-action>